

DECYZJA RADY (WPZiB) 2024/656

z dnia 19 lutego 2024 r.

w sprawie wspierania przez Unię działań Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 28 ust. 1 i art. 31 ust. 1,

uwzględniając wniosek Wysokiego Przedstawiciela Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W dniu 12 grudnia 2003 r. Rada Europejska przyjęła strategię UE przeciw rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia (zwaną dalej „strategią”).
- (2) Unia aktywnie wdraża tę strategię i wprowadza w życie środki wymienione w jej rozdziale III, w szczególności poprzez zapewnianie wsparcia finansowego dla określonych projektów prowadzonych przez instytucje wielostronne, takie jak Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej (MAEA).
- (3) W ramach wdrażania strategii Rada przyjęła cztery wspólne działania i cztery decyzje wspierające działania MAEA – są to wspólne działania 2004/495/WPZiB ⁽¹⁾, 2005/574/WPZiB ⁽²⁾, 2006/418/WPZiB ⁽³⁾ i 2008/314/WPZiB ⁽⁴⁾ oraz decyzje 2010/585/WPZiB ⁽⁵⁾, 2013/517/WPZiB ⁽⁶⁾, (WPZiB) 2016/2383 ⁽⁷⁾ (przedłużona decyzją (WPZiB) 2020/755 ⁽⁸⁾) i (WPZiB) 2020/1656 ⁽⁹⁾ (przedłużona decyzją (WPZiB) 2022/1852 ⁽¹⁰⁾). To wsparcie ze strony Unii powinno być kontynuowane.

⁽¹⁾ Wspólne działanie Rady 2004/495/WPZiB z dnia 17 maja 2004 r. w sprawie wspierania działań MAEA w ramach Planu Bezpieczeństwa Jądrowego i w ramach wprowadzania w życie strategii UE przeciwko rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia (Dz.U. L 182 z 19.5.2004, s. 46).

⁽²⁾ Wspólne działanie Rady 2005/574/WPZiB z dnia 18 lipca 2005 r. dotyczące wspierania działań MAEA w dziedzinie bezpieczeństwa jądrowego i weryfikacji oraz w ramach wdrażania strategii UE przeciw rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia (Dz.U. L 193 z 23.7.2005, s. 44).

⁽³⁾ Wspólne działanie Rady 2006/418/WPZiB z dnia 12 czerwca 2006 r. w sprawie wspierania działań MAEA w dziedzinie bezpieczeństwa jądrowego i weryfikacji oraz w ramach wdrażania strategii UE przeciwko rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia (Dz.U. L 165 z 17.6.2006, s. 20).

⁽⁴⁾ Wspólne działanie Rady 2008/314/WPZiB z dnia 14 kwietnia 2008 r. dotyczące wspierania działań MAEA w dziedzinie bezpieczeństwa jądrowego i weryfikacji oraz w ramach wdrażania strategii UE przeciwko rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia (Dz.U. L 107 z 17.4.2008, s. 62).

⁽⁵⁾ Wspólne działanie Rady 2010/585/WPZiB z dnia 27 września 2010 r. w sprawie wspierania działań Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej (MAEA) w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i weryfikacji oraz w ramach wdrażania strategii UE przeciwko rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia (Dz.U. L 259 z 1.10.2010, s. 10).

⁽⁶⁾ Decyzja Rady 2013/517/WPZiB z dnia 21 października 2013 r. w sprawie wspierania przez Unię działań Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i weryfikacji oraz w ramach wdrażania strategii UE przeciwko rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia (Dz.U. L 281 z 23.10.2013, s. 6).

⁽⁷⁾ Decyzja Rady (WPZiB) 2016/2383 z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie wspierania przez Unię Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej w dziedzinie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego oraz w ramach wdrażania strategii UE przeciwko rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia (Dz.U. L 352 z 23.12.2016, s. 74).

⁽⁸⁾ Decyzja Rady (WPZiB) 2020/755 z dnia 8 czerwca 2020 r. zmieniająca decyzję (WPZiB) 2016/2383 w sprawie wspierania przez Unię Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej w dziedzinie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego oraz w ramach wdrażania strategii UE przeciwko rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia (Dz.U. L 179 I z 9.6.2020, s. 2).

⁽⁹⁾ Decyzja Rady (WPZiB) 2020/1656 z dnia 6 listopada 2020 r. w sprawie wspierania przez Unię działań Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej (MAEA) w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego oraz w ramach wdrażania strategii UE przeciw rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia (Dz.U. L 372 I z 9.11.2020, s. 4).

⁽¹⁰⁾ Decyzja Rady (WPZiB) 2022/1852 z dnia 4 października 2022 r. w sprawie zmiany decyzji (WPZiB) 2020/1656 w sprawie wspierania przez Unię działań Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej (MAEA) w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego oraz w ramach wdrażania strategii UE przeciw rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia (Dz.U. L 257 z 5.10.2022, s. 10).

- (4) W Strategicznym Kompasie na rzecz bezpieczeństwa i obrony na 2022 r. odniesiono się do utrzymującego się zagrożenia rozprzestrzeniania broni masowego rażenia i środków jej przenoszenia, rozszerzania arsenałów jądrowych, rozwoju nowych systemów uzbrojenia, a także stosowania gróźb jądrowych przez niektóre państwa, oraz przedstawiono cel Unii, jakim jest wzmocnienie konkretnych działań wspierających cele rozbrojenia, nieprolifracji i kontroli zbrojeń.
- (5) Techniczne wykonanie niniejszej decyzji powinno zostać powierzone MAEA. Działanie wspierane przez Unię jest finansowane z wkładu pozabudżetowego na rzecz MAEA,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

1. W celu wdrożenia strategii UE przeciw rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia, globalnej strategii UE na rzecz polityki zagranicznej i bezpieczeństwa Unii Europejskiej oraz Strategicznego kompasu na rzecz bezpieczeństwa i obrony Unia nadal wspiera działania MAEA poprzez działanie operacyjne.
2. Ogólnymi celami działania, o którym mowa w ust. 1, są:
  - a) promowanie przestrzegania odpowiednich wiążących prawnie i niewiążących prawnie instrumentów międzynarodowych w celu zwiększenia jądrowego bezpieczeństwa fizycznego na całym świecie;
  - b) wspomaganie państw w tworzeniu, utrzymywaniu i zapewnianiu ciągłości funkcjonowania krajowych systemów jądrowego bezpieczeństwa fizycznego dotyczących materiałów jądrowych i innych materiałów promieniotwórczych – w tym podczas ich transportu – oraz związanych z tymi systemami obiektów wykorzystywanych do celów pokojowych;
  - c) wspieranie MAEA w odgrywaniu centralnej roli polegającej na ułatwianiu i zacieśnianiu współpracy międzynarodowej oraz zwiększaniu widoczności i świadomości poprzez przekazywanie informacji na temat jądrowego bezpieczeństwa fizycznego.
3. Szczegółowymi celami działania, o którym mowa w ust. 1, są:
  - a) zapewnienie Ukrainie pomocy w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego;
  - b) zwiększenie udziału kobiet na stanowiskach związanych z jądrowym bezpieczeństwem fizycznym, w szczególności w programie stypendialnym „Maria Skłodowska-Curie”;
  - c) budowanie zdolności z myślą o wzmocnieniu jądrowego bezpieczeństwa fizycznego w państwach członkowskich MAEA.
4. Szczegółowy opis działania, o którym mowa w ust. 1, przedstawiony jest w załączniku.

Artykuł 2

1. Za wykonanie niniejszej decyzji odpowiada Wysoki Przedstawiciel (zwany dalej „WP”).
2. Techniczne wdrożenie działania, o którym mowa w art. 1, zostaje powierzone MAEA.
3. MAEA wykonuje zadanie, o którym mowa w ust. 2, pod nadzorem WP. W tym celu WP dokonuje niezbędnych ustaleń z MAEA.

Artykuł 3

1. Finansowa kwota odniesienia na wdrożenie działania, o którym mowa w art. 1, wynosi 7 200 000 EUR.
2. Wydatkami pokrywanymi z kwoty odniesienia określonej w ust. 1 zarządza się zgodnie z zasadami i procedurami mającymi zastosowanie do budżetu ogólnego Unii.

3. Właściwe zarządzanie wydatkami finansowanymi z kwoty odniesienia, o której mowa w ust. 1, nadzoruje Komisja. W tym celu Komisja zawiera z MAEA umowę o przyznaniu wkładu. Zgodnie z umową o przyznaniu wkładu MAEA jest zobowiązana do zapewnienia wyeksponowania wkładu Unii stosownie do jego wielkości.

4. Komisja dąży do zawarcia umowy, o której mowa w ust. 3, w jak najkrótszym terminie po wejściu w życie niniejszej decyzji. Komisja informuje Radę o wszelkich związanych z tym trudnościach oraz o dacie zawarcia umowy.

Artykuł 4

1. WP składa Radzie sprawozdania z wykonania niniejszej decyzji na podstawie regularnych sprawozdań przygotowywanych przez MAEA. Sprawozdania te stanowią dla Rady podstawę do sporządzenia oceny.

2. Komisja dostarcza informacji na temat finansowych aspektów wdrażania działania, o którym mowa w art. 1.

Artykuł 5

1. Niniejsza decyzja wchodzi w życie z dniem jej przyjęcia.

2. Niniejsza decyzja wygasa 36 miesięcy po zawarciu umowy, o której mowa w art. 3 ust. 3. Niniejsza decyzja wygasa jednak po upływie sześciu miesięcy od daty jej wejścia w życie, jeżeli w tym okresie nie zostanie zawarta taka umowa.

Sporządzono w Brukseli dnia 19 lutego 2024 r.

W imieniu Rady
Przewodniczący
J. BORRELL FONTELLES

ZAŁĄCZNIK

DOKUMENT PROJEKTOWY

WSPARCIE UE NA RZECZ MIĘDZYNARODOWEJ AGENCJI ENERGII ATOMOWEJ (MAEA) W ZAKRESIE JĄDROWEGO BEZPIECZEŃSTWA FIZYCZNEGO W RAMACH WDRAŻANIA STRATEGII UE PRZECIW ROZPRZESTRZENIANIU BRONI MASOWEGO RAŻENIA

CYKL IX (2024–2027)

1. WPROWADZENIE

Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej (MAEA) i Komisja Europejska (zwana dalej „instytucją zamawiającą”) współpracują w ramach ramowej umowy finansowo-administracyjnej między Wspólnotą Europejską a Organizacją Narodów Zjednoczonych podpisanej w dniu 29 kwietnia 2003 r., do której agencja przystąpiła w dniu 17 września 2004 r., w brzmieniu dostosowanym w dniu 31 grudnia 2018 r., między Komisją Europejską a agencją.

UE regularnie podkreśla potrzebę dalszego wzmocnienia jądrowego bezpieczeństwa fizycznego na całym świecie, aby zapobiegać terroryzmowi jądrowemu i ułatwiać rozwój pokojowego zastosowania technologii jądrowej, a także uznaje kluczową rolę MAEA we wzmocnianiu ram jądrowego bezpieczeństwa fizycznego na całym świecie, w koordynowaniu współpracy międzynarodowej dotyczącej działań w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego i udzielaniu pomocy technicznej państwom członkowskim.

Od 2004 r. UE udzieliła wsparcia finansowego działaniom MAEA w dziedzinie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego za pośrednictwem ośmiu kolejnych cykli wkładów. Agencja realizuje projekty zaspokajające potrzeby rozwojowe jej państw członkowskich w obszarach wchodzących w zakres instrumentu polityki zagranicznej instytucji zamawiającej.

Proponowane elementy przedmiotowego działania opierają się na planie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego MAEA na lata 2022–2025, zatwierdzonym przez Radę Zarządzających MAEA w dniu 14 września 2021 r. i odnotowanym przez Konferencję Ogólną w dniu 15 września 2021 r. (GC(65)/24).

W rezolucjach Konferencji Ogólnej państwa członkowskie stwierdziły, że odpowiedzialność za jądrowe bezpieczeństwo fizyczne w danym państwie spoczywa wyłącznie na tym państwie i że są świadome odpowiedzialności każdego państwa członkowskiego, zgodnie z jego odpowiednimi zobowiązaniami krajowymi i międzynarodowymi, za utrzymanie przez cały czas skutecznego i kompleksowego jądrowego bezpieczeństwa fizycznego wszystkich materiałów jądrowych i innych materiałów promieniotwórczych.

Proponowane działanie zdefiniowano również zgodnie z programem 3.5 programu i budżetu agencji.

Działania w ramach niniejszego dokumentu dotyczącego działania będą skoordynowane z innymi dobrowolnymi wkładami na rzecz funduszu bezpieczeństwa jądrowego przedmiotowej organizacji i zwykłych środków budżetowych MAEA i będą przez nie uzupełniane, a także będą realizowane jako działanie z udziałem wielu darczyńców.

2. CEL OGÓLNY

W ramach realizacji strategii UE przeciw rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia celem ogólnym niniejszego działania UE jest wspieranie następujących działań prowadzonych przez Międzynarodową Agencję Energii Atomowej (MAEA) w dziedzinie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego:

- propagowanie przestrzegania odpowiednich prawnie wiążących, a także prawnie niewiążących instrumentów międzynarodowych w celu zwiększenia jądrowego bezpieczeństwa fizycznego na całym świecie;
- wspieranie państw w tworzeniu, utrzymywaniu i podtrzymywaniu krajowych systemów jądrowego bezpieczeństwa fizycznego materiałów jądrowych i innych materiałów promieniotwórczych, w tym podczas transportu, oraz powiązanych obiektów wykorzystywanych do celów pokojowych;
- wspieranie MAEA w odgrywaniu kluczowej roli polegającej na ułatwianiu i zacieśnianiu współpracy międzynarodowej oraz poprawie wyeksponowania i zwiększaniu świadomości poprzez komunikację na temat jądrowego bezpieczeństwa fizycznego.

3. CELE SZCZEGÓŁOWE

Aby osiągnąć ten ogólny cel, przedmiotowe działanie opiera się na następujących celach szczegółowych:

CEL SZCZEGÓŁOWY nr 1	Pomoc dla Ukrainy w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego
CEL SZCZEGÓŁOWY nr 2	Edukacja ukierunkowana na aspekt płci/Program stypendialny im. Marii Skłodowskiej-Curie
CEL SZCZEGÓŁOWY nr 3	Budowanie zdolności w celu wzmocnienia jądrowego bezpieczeństwa fizycznego

4. OPIS WYNIKÓW I DZIAŁAŃ W ODNIESIENIU DO KAŻDEGO CELU SZCZEGÓŁOWEGO

CEL SZCZEGÓŁOWY NR 1 – ZAPEWNIENIE UKRAINIE POMOCY W ZAKRESIE JĄDROWEGO BEZPIECZEŃSTWA FIZYCZNEGO

Kontekst

Od lutego 2022 r. agencja udzielała wsparcia, by pomóc w zapewnieniu bezpiecznej i chronionej eksploatacji obiektów jądrowych i działań z wykorzystaniem źródeł promieniotwórczych w Ukrainie. Obejmuje to: przeprowadzanie bezstronnych ocen sytuacji w zakresie bezpieczeństwa jądrowego, jądrowego bezpieczeństwa fizycznego i zabezpieczeń jądrowych; zapewnianie fachowej wiedzy technicznej i doradztwa; dostarczanie sprzętu związanego z bezpieczeństwem jądrowym i ochroną materiałów jądrowych; oraz dzielenie się istotnymi informacjami ze społecznością międzynarodową. Niepokojącym aspektem były zdarzenia mające wpływ na zasilanie wszystkich elektrowni jądrowych energią ze źródeł zewnętrznych. Unaocznily one, że agencja powinna jeszcze bardziej nasilić i pogłębić prace techniczne w Ukrainie, by pomóc ustabilizować sytuację i zapobiec wystąpieniu incydentu jądrowego lub awarii jądrowej. Cel ten osiągnięto m.in. poprzez zapewnienie stałej obecności personelu agencji we wszystkich elektrowniach jądrowych w Ukrainie, a także ustanowienie pięciu konkretnych zasad ochrony Zaporoskiej Elektrowni Jądrowej.

W rezolucji GOV/2022/17 Rada Zarządzających MAEA zwróciła się do dyrektora generalnego i Sekretariatu o „dalsze ścisłe monitorowanie sytuacji [w Ukrainie], ze szczególnym naciskiem na bezpieczeństwo i ochronę ukraińskich obiektów jądrowych, oraz o przedstawienie Radzie Zarządzających, stosownie do potrzeb, sprawozdania na temat tych elementów”; w rezolucji GOV/2022/58 Rada Zarządzających zwróciła się do dyrektora generalnego o „dalsze ścisłe monitorowanie sytuacji i składanie Radzie Zarządzających formalnych sprawozdań odnośnie do tych kwestii, tak długo, jak jest to konieczne”; a w rezolucji GOV/2022/71 Rada Zarządzających zwróciła się do dyrektora generalnego o „dalsze ścisłe monitorowanie sytuacji [w Ukrainie] i regularne składanie Radzie Zarządzających formalnych sprawozdań odnośnie do tych kwestii, tak długo, jak jest to konieczne”.

W rezolucji GC(67)/RES/16 Konferencja Ogólna wyraziła pełne poparcie dla „dalszej i wzmocnionej fizycznej obecności misji pomocy i wsparcia MAEA w Zaporoziu ze względu na utrzymujące się zagrożenia dotyczące bezpieczeństwa jądrowego, jądrowego bezpieczeństwa fizycznego i dotyczące wprowadzenia zabezpieczeń w Zaporoskiej Elektrowni Jądrowej” oraz dla „dalszego udzielania przez agencję, na wniosek, wsparcia technicznego i pomocy Ukrainie, by pomóc w zapewnieniu bezpiecznej i chronionej eksploatacji obiektów jądrowych i działań z wykorzystaniem źródeł promieniotwórczych, w tym ciągłej fizycznej obecności ekspertów technicznych MAEA w elektrowniach jądrowych w Czarnobylu, Równem, Chmielnickim i na południu Ukrainy”.

Rozmieszczenie we wszystkich pięciu ukraińskich elektrowniach jądrowych ekspertów MAEA ds. bezpieczeństwa jądrowego i jądrowego bezpieczeństwa fizycznego nastąpiło w styczniu 2023 r. Dzięki obecności ekspertów agencja może dostarczać społeczności międzynarodowej wiarygodne informacje na temat sytuacji w zakresie bezpieczeństwa i ochrony w każdej elektrowni; jednocześnie nasi eksperci pomagają personelowi technicznemu elektrowni radzić sobie z licznymi wyzwaniem z eksploatacją obiektów jądrowych w czasie wojny.

Od 1 listopada 2022 r. UE udzielała Ukrainie wsparcia finansowego na rzecz pomocy w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego w ramach cyklu VIII działania UE w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego oraz w ramach realizacji strategii UE przeciw rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia (dział 7). Cel szczegółowy nr 1 jest kontynuacją tego działania.

Wynik 1: Misje ekspertów personelu agencji w Ukrainie zostały rozmieszczone, a sytuacja w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego jest poddawana stałej ocenie.

Oczekiwane działania odnośnie do wyniku 1:

— Szkolenia w zakresie bezpieczeństwa w celu przygotowania personelu do wyjazdu na Ukrainę

— Misje MAEA w Ukrainie

Wynik 2: Poprzez zapewnienie sprzętu, w tym napraw, wzmocnienie i unowocześnienie istniejących systemów ochrony fizycznej zwiększone zostaje bezpieczeństwo fizyczne materiałów i obiektów jądrowych, będących w użyciu materiałów promieniotwórczych, obiektów wykorzystywanych do składowania i obiektów z nimi powiązanych.

Oczekiwane działania odnośnie do wyniku 2:

- Ocenic i dokładniej zdefiniować wyrażone przez ukraińskich partnerów potrzeby w zakresie sprzętu, aby umożliwić udzielanie odpowiednich zamówień publicznych
- Zamówienie publiczne na sprzęt
- Ewentualne szkolenia

Wynik 3: W miarę możliwości, w zależności od sytuacji w terenie, MAEA udziela pomocy właściwemu organowi Ukrainy, tak by mógł on odzyskać kontrolę regulacyjną nad źródłami promieniotwórczymi pozostającymi poza tą kontrolą.

Oczekiwane działania odnośnie do wyniku 3:

- Misje
- Ewentualne umowy o świadczenie doradztwa

CEL SZCZEGÓŁOWY NR 2 – ZWIĘKSZENIE UDZIAŁU KOBIET W ZAWODACH W OBSZARZE JĄDROWEGO BEZPIECZEŃSTWA FIZYCZNEGO POPRZEC EDUKACJĘ UKIERUNKOWANĄ NA ASPEKT PŁCI (PROGRAM STYPENDIALNY IM. MARIII SKŁODOWSKIEJ-CURIE)

Kontekst

Program stypendialny im. Marii Skłodowskiej-Curie ma pomóc w zwiększeniu liczby kobiet w dziedzinie energii jądrowej, wspierając inkluzywne podejście do zatrudnienia zarówno mężczyzn, jak i kobiet, którzy wnoszą wkład w globalne innowacje naukowe i technologiczne oraz je pobudzają.

Program ma inspirować i zachęcać młode kobiety do podejmowania kariery w dziedzinie energii jądrowej, oferując wysoce zmotywowanym studentkom stypendia na akredytowanych uniwersytetach na realizację programów magisterskich w ramach studiów związanych z energią jądrową oraz możliwość odbycia wspieranego przez MAEA stażu trwającego maksymalnie 12 miesięcy.

Proponuje się, by cel szczegółowy nr 2 był kontynuacją działu 6 w poprzednim działaniu UE.

Program ma zachęcać młode kobiety do podejmowania kariery zawodowej w dziedzinie nauk jądrowych i technologii jądrowej oraz do studiów nad nieproliferacją, oferując wysoce zmotywowanym i utalentowanym studentkom stypendia na studia drugiego lub trzeciego stopnia i zapewniając im możliwość odbycia stażu w MAEA. W perspektywie długoterminowej program przyczyni się do powstania nowego pokolenia kobiet-liderek w dziedzinie nauk przyrodniczych, technologii, inżynierii i matematyki; będą one pobudzać rozwój naukowy i technologiczny w swoich krajach.

Wynik 1: Program sfinansuje maksymalnie dwuletnie stypendia dla studentek.

Oczekiwane działania odnośnie do wyniku 1:

- Nabór studentek
- Zapewnienie stypendiów

Wynik 2: Studentkom zostanie zaoferowana możliwość odbycia trwającego maksymalnie 12 miesięcy stażu wspieranego przez MAEA.

Oczekiwane działania odnośnie do wyniku 2:

- Określenie możliwości odbycia stażu
- Zapewnienie staży

CEL SZCZEGÓŁOWY NR 3 – BUDOWANIE ZDOLNOŚCI W CELU WZMOCNIENIA JĄDROWEGO BEZPIECZEŃSTWA FIZYCZNEGO

Agencja otrzymuje nadal dużą liczbę wniosków o wsparcie w zakresie kształcenia i szkolenia we wszystkich technicznych obszarach jądrowego bezpieczeństwa fizycznego. Aby ustosunkować się do tych wniosków i w szerszym ujęciu pomóc państwom w stworzeniu i utrzymaniu krajowych systemów jądrowego bezpieczeństwa fizycznego, MAEA realizuje pomoc w budowaniu zdolności, w tym za pośrednictwem Centrum Szkolenia i Demonstracji w Dziedzinie Jądrowego Bezpieczeństwa Fizycznego (NSTDC). Pomoc ta opiera się na bazowej ocenie potrzeb i priorytetów państw w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego.

KOMPONENT A – ROZWÓJ POZIOMU BAZOWEGO W ZAKRESIE BUDOWANIA ZDOLNOŚCI: WSPARCIE DLA PAŃSTW, JEŚLI CHODZI O OCENĘ POTRZEB I PRIORYTETÓW W ZAKRESIE JĄDROWEGO BEZPIECZEŃSTWA FIZYCZNEGO

Kontekst

MAEA wspiera państwa w tworzeniu, utrzymywaniu i podtrzymywaniu krajowych systemów jądrowego bezpieczeństwa fizycznego materiałów jądrowych i innych materiałów promieniotwórczych, w tym podczas transportu, oraz powiązanych obiektów wykorzystywanych do celów pokojowych

Aby umożliwić takie wsparcie, MAEA opracowała zintegrowany plan utrzymania jądrowego bezpieczeństwa fizycznego (INSSP), który zapewnia państwom, na ich wniosek, systematyczne i kompleksowe ramy przeglądu ich systemów jądrowego bezpieczeństwa fizycznego i określenie obszarów, w których należy je wzmocnić. W planie tym określono również, jakiego rodzaju pomoc potrzebna jest do wsparcia rozwoju skutecznego i trwałego systemu jądrowego bezpieczeństwa fizycznego.

Dane państwo ustala w INSSP, wraz z MAEA, swoje priorytetowe potrzeby w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego. Każdy INSSP dostosowany jest do konkretnych potrzeb danego państwa i wykorzystuje jako podstawę wytyczne zawarte w publikacjach serii poświęconej jądrowemu bezpieczeństwu fizycznemu (*Nuclear Security Series*).

Cel szczegółowy nr 3 polega na zwiększeniu wsparcia dla państw odnośnie do oceny potrzeb i priorytetów w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego. Zostanie to zrealizowane dzięki zapewnieniu kompleksowych ram, aby systematycznie określać priorytety dotyczące potrzeb państw członkowskich w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego i ustalać hierarchię tych priorytetów oraz wspierać planowanie i hierarchizację udzielania przez agencję państwom pomocy w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego, a także ułatwiać międzynarodową współpracę i koordynację w zaspokajaniu potrzeb państw członkowskich w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego.

Wynik 1: Opracowanie i wdrożenie zintegrowanego planu utrzymania jądrowego bezpieczeństwa fizycznego na szczeblu państwowym w celu określenia potrzeb w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego i ustalenia ich hierarchii.

Oczekiwane działania odnośnie do wyniku 1:

— Realizacja misji przeglądowych INSSP i misji końcowych INSSP

Wynik 2: Dalsze pogłębianie wspólnego rozumienia znaczenia jądrowego bezpieczeństwa fizycznego i istotnych komponentów systemu jądrowego bezpieczeństwa fizycznego.

Oczekiwane działania odnośnie do wyniku 2:

— Regionalne warsztaty koordynacyjne

KOMPONENT B – BUDOWANIE ZDOLNOŚCI W ZAKRESIE BEZPIECZEŃSTWA KOMPUTEROWEGO

Kontekst

Państwa członkowskie nadal dostrzegają zagrożenie cyberatakami i ich potencjalny wpływ na jądrowe bezpieczeństwo fizyczne, a także potrzebę podjęcia skutecznych środków bezpieczeństwa przeciwko takim atakom. Oczekuje się, że będzie nadal rosnąć zapotrzebowanie państw członkowskich na pomoc w dziedzinie bezpieczeństwa informacji i bezpieczeństwa komputerowego, w tym liczba wniosków o wsparcie przy opracowywaniu przepisów dotyczących bezpieczeństwa komputerowego.

Agencja w dalszym ciągu pomaga państwom członkowskim podnosić świadomość na temat zagrożenia cyberatakami i na temat ich potencjalnego wpływu na jądrowe bezpieczeństwo fizyczne, wspierając państwa w podejmowaniu skutecznych środków ochrony przed takimi atakami i polepszając ich odnośne zdolności w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego.

Zwiększenie zdolności państw w zakresie bezpieczeństwa komputerowego i bezpieczeństwa informacji poprzez podnoszenie świadomości na temat zagrożenia cyberatakami i na temat ich potencjalnego wpływu na jądrowe bezpieczeństwo fizyczne, a także wspieranie państw w podejmowaniu skutecznych środków ochrony przed takimi atakami.

Przyczynia się to do zwiększenia zdolności na poziomie państwa i obiektu w zakresie informacji i bezpieczeństwa komputerowego w celu wspierania zapobiegania incydentom związanym z bezpieczeństwem komputerowym, które mogą mieć bezpośredni lub pośredni negatywny wpływ na bezpieczeństwo jądrowe i jądrowe bezpieczeństwo fizyczne, wykrywania tych incydentów i reagowania na nie.

Wynik 1: Specjaliści ds. jądrowego bezpieczeństwa fizycznego zostali przeszkoleni w zakresie bezpieczeństwa informacji i bezpieczeństwa komputerowego, w tym podstawowych pojęć bezpieczeństwa komputerowego, takich jak zagrożenia, ryzyko i kontrole bezpieczeństwa.

Oczekiwane działania odnośnie do wyniku 1:

— Międzynarodowe, regionalne i krajowe kursy szkoleniowe

KOMPONENT C – WZMOCNIENIE, POPRZEC BUDOWANIE ZDOLNOŚCI, STRUKTUR PAŃSTWOWYCH SŁUŻĄCYCH WYKRYWIANIU PROBLEMÓW ZWIĄZANYCH Z JĄDROWYM BEZPIECZEŃSTWEM FIZYCZNYM

Kontekst

Społeczność międzynarodowa uznała, że istnieje poważne zagrożenie stwarzane przez materiały jądrowe i inne materiały promieniotwórcze znajdujące się poza kontrolą regulacyjną; w związku z tym konieczne są nieustanne wysiłki na rzecz wzmocnienia krajowych zdolności w zakresie tworzenia i utrzymywania skutecznych krajowych struktur służących wykrywaniu problemów związanych z jądrowym bezpieczeństwem fizycznym. Agencja opracowuje kompleksowe wytyczne dotyczące jądrowego bezpieczeństwa fizycznego, aby przyczynić się do globalnych wysiłków na rzecz osiągnięcia celów w zakresie skutecznego jądrowego bezpieczeństwa fizycznego, oraz opracowała z państwami członkowskimi podejście projektowe, by propagować stosowanie wskazówek MAEA w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego poprzez wzajemne oceny, usługi doradcze, działania w zakresie budowania zdolności i pomoc w rozmieszczeniu sprzętu do wykrywania. Podejście projektowe określa jasną strukturę pomocy i wsparcia dla państw w opracowywaniu zintegrowanego zestawu systemów i środków jądrowego bezpieczeństwa fizycznego, opartych na odpowiednich ramach prawnych i regulacyjnych, które to systemy i środki stanowią krajową strategię i powiązane zdolności w zakresie wykrywania materiałów jądrowych i innych materiałów promieniotwórczych poza kontrolą regulacyjną.

Agencja musiała również stawić czoła zwiększonemu zapotrzebowaniu na kursy szkoleniowe dla instruktorów pracowników zajmujących się bezpośrednio wykrywaniem materiałów jądrowych i innych materiałów promieniotwórczych poza kontrolą regulacyjną.

Komponent C będzie wspierał wzmocnienie i utrzymywanie skutecznych struktur wykrywania problemów związanych z jądrowym bezpieczeństwem fizycznym w państwach poprzez budowanie potencjału w celu zwiększenia i poprawy zdolności w zakresie wykrywania, lokalizowania i zakazywania materiałów jądrowych i innych materiałów promieniotwórczych poza kontrolą regulacyjną.

Wynik 1: Dzięki szkoleniom, misjom eksperckim, wzajemnej ocenie oraz ćwiczeniom terenowym lub symulacyjnym zwiększają się zdolności państw do wykrywania czynów przestępczych lub umyślnych czynów zabronionych dotyczących materiałów jądrowych i innych materiałów promieniotwórczych.

Oczekiwane działania odnośnie do wyniku 1:

— Szkolenia międzynarodowe i regionalne w celu budowania zdolności w różnych obszarach struktury służącej wykrywaniu

— Ćwiczenia terenowe lub symulacyjne

KOMPONENT D – WZMOCNIENIE BEZPIECZEŃSTWA PAŃSTW W ZAKRESIE TRANSPORTU POPRZEC BUDOWANIE ZDOLNOŚCI

Kontekst

Materiały jądrowe i inne materiały promieniotwórcze są potencjalnie narażone podczas transportu na zagrożenia bezpieczeństwa. MAEA pomaga państwom wdrożyć i utrzymać krajowy system jądrowego bezpieczeństwa fizycznego w odniesieniu do transportu takich materiałów.

Jednym z kluczowych elementów tej pomocy jest budowanie zdolności. Na poziomie międzynarodowym i regionalnym realizowane są szkolenia, aby zapewnić krajowym partnerom zaangażowanym w bezpieczeństwo transportu zrozumienie potrzeby środków bezpieczeństwa podczas transportu materiałów promieniotwórczych oraz wiedzę potrzebną do opracowania i wdrożenia krajowych wymogów bezpieczeństwa transportu. W ramach tych szkoleń MAEA zapewnia kompleksowy wgląd w podział materiałów promieniotwórczych na poszczególne kategorie, w funkcje bezpieczeństwa, zarządzanie bezpieczeństwem oraz interfejsy bezpieczeństwa i ochrony. Szkolenia te umożliwiają również uczestnikom udział w dyskusjach tematycznych i ćwiczeniach opartych na różnych scenariuszach.

Agencja przeprowadza misje w celu dokonania przeglądu projektu krajowych przepisów dotyczących transportu materiałów jądrowych i innych materiałów promieniotwórczych, aby wesprzeć finalizację krajowych przepisów dotyczących takiego transportu.

Wynik 1: Odpowiedni partnerzy państw członkowskich zostali przeszkoleni w zakresie bezpieczeństwa transportu materiałów jądrowych i innych materiałów promieniotwórczych.

Oczekiwane działania odnośnie do wyniku 1:

— Międzynarodowe i regionalne kursy szkoleniowe

Wynik 2: Dokonano przeglądu projektów krajowych przepisów dotyczących transportu materiałów jądrowych i innych materiałów promieniotwórczych.

Oczekiwane działania odnośnie do wyniku 2:

— Misje agencji

KOMPONENT E – FORENSYKA JĄDROWA

Kontekst

Badanie materiałów jądrowych i innych materiałów promieniotwórczych z wykorzystaniem technik analitycznych w celu określenia pochodzenia i historii tych materiałów wykorzystywane jest w związku z postępowaniami prowadzonymi przez organy ścigania lub z oceną podatności na zagrożenia w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego.

Wyniki badania wspierają reagowanie na nieuprawnione użycie tych materiałów i pomagają państwom w podejmowaniu uzasadnionych decyzji w celu polepszenia swoich praktyk w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego. MAEA pomaga państwom zwiększyć ich zdolności w dziedzinie forensyki jądrowej w szczególności poprzez organizowanie szkoleń i warsztatów na szczeblu międzynarodowym i regionalnym.

Szkolenia są kluczowymi czynnikami umożliwiającymi zwiększenie wiedzy na temat forensyki jądrowej w celu zapobiegania incydentom w zakresie fizycznego bezpieczeństwa jądrowego i reagowania na nie, w celu zaznajomienia służb interwencyjnych z gromadzeniem dowodów potwierdzających badanie z zakresu forensyki jądrowej na potrzeby ustanowienia łańcucha dowodowego, a także w celu zapoznania praktyków z obecnymi metodami forensyki jądrowej.

Wynik 1: Odpowiedni partnerzy państw członkowskich zostali przeszkoleni w zakresie forensyki jądrowej, aby zapobiegać incydentom w zakresie fizycznego bezpieczeństwa jądrowego i reagować na nie.

Oczekiwane działania odnośnie do wyniku 1:

— Międzynarodowe i regionalne kursy szkoleniowe

— Międzynarodowe zintegrowane warsztaty na temat sposobów postępowania na miejscu, w którym doszło do przestępstwa radiologicznego, oraz na temat forensyki jądrowej

KOMPONENT F – WSPARCIE NA RZECZ ZDOLNOŚCI PAŃSTW CZŁONKOWSKICH W DZIEDZINIE KSZTAŁCENIA I SZKOLENIA W ZAKRESIE JĄDROWEGO BEZPIECZEŃSTWA FIZYCZNEGO

Kontekst

Działania edukacyjne oparte na systematycznym podejściu wspierają państwa w dostarczaniu kadry kierowniczej i personelowi wiedzy i umiejętności oraz w kształtowaniu postaw niezbędnych do sprawowania przez nich obowiązków oraz wykonywania pracy i zadań w różnych obszarach jądrowego bezpieczeństwa fizycznego.

W 2023 r. agencja utworzyła w swoich laboratoriach w Seibersdorf Centrum Szkolenia i Demonstracji w Dziedzinie Jądrowego Bezpieczeństwa Fizycznego (NSTDC), które uzupełni możliwości szkoleniowe oferowane w państwach członkowskich i w centrach wspierania jądrowego bezpieczeństwa fizycznego oraz wzmocni budowanie zdolności w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego dzięki wykorzystaniu zaawansowanych technologii i wiedzy fachowej.

Wsparcie agencji na rzecz krajowych zdolności w zakresie budowania zdolności w dziedzinie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego jest nadal realizowane w ścisłej współpracy z państwami, w tym poprzez działania Międzynarodowej Sieci Szkoleniowej w Zakresie Jądrowego Bezpieczeństwa Fizycznego (INSEN), krajowych ośrodków wsparcia w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego (NSSCs), Międzynarodowej Sieci Ośrodków Szkoleń i Wsparcia w zakresie Jądrowego Bezpieczeństwa Fizycznego (sieć NSSC) oraz centrów współpracy.

Ośrodki NSSC przyczyniają się do utrzymania krajowego systemu jądrowego bezpieczeństwa fizycznego poprzez wspieranie właściwych organów, upoważnionych osób i innych organizacji pełniących obowiązki w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego. Główne funkcje NSSC to:

— rozwój zasobów ludzkich, w szczególności poprzez zapewnienie krajowego programu szkoleniowego w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego;

- usługi wsparcia technicznego w zakresie zarządzania cyklem życia sprzętu na potrzeby jądrowego bezpieczeństwa fizycznego; oraz
- usługi wsparcia naukowego w zakresie zapewniania wiedzy fachowej, analiz oraz badań i rozwoju w dziedzinie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego.

Moduły internetowe MAEA w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego, oparte na serii MAEA dotyczącej jądrowego bezpieczeństwa fizycznego i innych wskazówek, wykorzystywane są jako uzupełnienie szkoleń bezpośrednich i wspierają wysiłki na rzecz zapewnienia kompetencji, umiejętności i silnej kultury jądrowego bezpieczeństwa fizycznego. Moduły e-uczenia się skierowane są do szerokiego grona specjalistów pełniących obowiązki w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego i do innych zainteresowanych osób.

Komponent F przyczyni się do opracowania i utrzymania modułów e-uczenia się w dziedzinie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego oraz do wspierania państw w ich wysiłkach na rzecz opracowania skutecznych i trwałych szkoleń w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego oraz państw, które pragną stworzyć NSSC i je obsługiwać.

Wynik 1: Opracowanie i utrzymanie materiałów do e-uczenia się na potrzeby szkoleń w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego

Oczekiwane działania odnośnie do wyniku 1:

- Opracowanie kursów e-uczenia się, w tym tłumaczenia
- Przegląd i utrzymanie kursów e-uczenia się

Wynik 2: Zwiększenie zdolności do opracowywania i wdrażania szkoleń w zakresie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego i do zarządzania zasobami ludzkimi. Wymiana doświadczeń i dobrych praktyk w zakresie szkolenia w dziedzinie jądrowego bezpieczeństwa fizycznego.

Oczekiwane działania odnośnie do wyniku 2:

- Warsztaty międzynarodowe i regionalne, w tym tłumaczenia.